

Evaluatie kermissen

30 november 2017

Opdrachtformulering

Aanleiding:

Een aantal kermissen in de gemeente Overbetuwe lopen niet naar wens. Van de kermissen in onze gemeente, worden er 4 door de gemeente zelf georganiseerd (Driel, Heteren en de voorjaars- en najaarskermis in Elst). De overige kermissen worden door andere partijen georganiseerd. Na de slecht bezochte kermissen van 2016 zijn er maatregelen getroffen ter verbetering ervan. Diverse personen en organisatiebureaus zijn hierbij betrokken geweest, helaas niet met het gewenste resultaat. De najaarskermis 2017 was geen succes en dit is aanleiding geweest voor deze evaluatie.

Opdrachtformulering:

De evaluatie is bedoeld om inzicht te verkrijgen in het verloop van de gebeurtenissen rondom de organisatie van de kermissen in de afgelopen 2 jaren.

Met andere woorden: het opstellen van een beknopt en helder feitenrelaas.

Daarbij moet antwoord gegeven worden op de volgende vragen:

- Vanuit het college was er een bestuurlijke opdracht, maar volgens de portefeuillehouder is deze opdracht niet (volledig) uitgevoerd door het ambtelijk apparaat. Wat is daarvan de reden/oorzaak?
- Is het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap goed ingevuld (zijn rollen en verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen in dit proces duidelijk)?
- In hoeverre is gebruik gemaakt van de aangeboden hulp vanuit diverse partijen? Waarom is dit participatietraject niet goed van de grond gekomen?

Doelstelling:

De doelstelling van de evaluatie is om te komen tot aanbevelingen en handreikingen voor de organisatie van de kermissen, waardoor in het voorjaar 2018 een volwaardige kermis aangeboden kan worden in geheel Overbetuwe. De wens is om eind november een eerste bijeenkomst te organiseren met een nog op te richten werkgroep kermissen, waarbij de evaluatie inclusief verbetermaatregelen de grondslagen zijn om aan de slag te gaan. Aan de werkgroep de taak om diverse scenario's op te stellen.

Onderzoeksaanpak

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de gebeurtenissen rondom de kermissen in de afgelopen 2 jaar, is er voor gekozen om interviews te houden met de diverse betrokkenen. [REDACTED]

[REDACTED] en [REDACTED] hebben interviews met de volgende personen gehouden:

- [REDACTED] (Medewerker gemeente Overbetuwe, [REDACTED])
- [REDACTED] (Medewerker gemeente Overbetuwe [REDACTED])
- [REDACTED] (Medewerker gemeente Lingewaard, [REDACTED])
- [REDACTED] (inwoner van Elst, [REDACTED])
- [REDACTED] (Eigenaar Organisatiebureau [REDACTED], [REDACTED])
- [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] (Exploitanten die op de kermissen in de gemeente Overbetuwe staan)

Bovenstaande betrokkenen zijn geselecteerd, om een duidelijk beeld te kunnen krijgen van de gebeurtenissen van de kermissen in 2016 en 2017. Uit de interviews kwam naar voren dat een aantal betrokkenen op diverse onderwerpen afwijkende zienswijzen hebben. We hebben getracht in dit eindrapport een zo neutraal mogelijk beeld te schetsen van de gebeurtenissen.

Feitenrelaas

Achtergrond

Tot eind 2015 werden 4 kermissen in de gemeente Overbetuwe (Heteren, Driel en de voorjaars- en najaarskermis in Elst) georganiseerd door [REDACTED]. Deze samenwerking is in 2015 beëindigd wegens een meningsverschil. Omdat bij gemeente Lingewaard [REDACTED], is besloten om [REDACTED] ook de 4 kermissen in de gemeente Overbetuwe te laten organiseren. Om diverse redenen, is deze samenwerking in het voorjaar van 2017 (juni, tijdens de voorjaarskermis Elst) opgezegd. Omdat dit halverwege het kermisjaar was, zijn met spoed [REDACTED] erbij betrokken, om de najaarskermissen 2017 verder op te pakken en te organiseren.

Waar is het mis gegaan:

- Er is geen overdracht geweest tussen [REDACTED] en [REDACTED]. De samenwerking met [REDACTED] is tijdens de voorjaarskermis in Elst opgezegd. Het inschakelen van [REDACTED] gebeurde in juli 2017. Dit was te laat om nog extra attracties te kunnen regelen. De verpachtingen worden al in november/december uitgeschreven.
- Opdrachten waren niet duidelijk vastgelegd of zelfs niet aanwezig. Er zijn geen doelstellingen meegegeven aan de organisatoren. [REDACTED] heeft geen officiële opdracht of officieel contract gehad. Contacten met [REDACTED] zijn via mail gelopen. Het is niet duidelijk welke inspanningen [REDACTED] daadwerkelijk heeft gedaan om extra exploitanten te krijgen.
- Er waren te weinig attracties op de najaarskermis in Elst. Begin 2017 was al bekend dat er maar 3 attracties zouden staan.
- Onderlinge communicatie tussen de diverse betrokkenen liep niet goed. Er was onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk was. Hierdoor zijn de randvoorwaarden en faciliterende zaken niet goed ingevuld.
- Tijdens de najaarskermissen is geen/te weinig reclame gemaakt voor de kermissen. Ook is geen gebruik gemaakt van acties, zoals bonnenboekjes, kermiskorting e.d.
- Medewerkers van de werf in Overbetuwe namen geen opdrachten aan van [REDACTED], omdat deze vanuit een andere gemeente werkzaam was.
- De verwachtingen voor de kermissen waren te hooggespannen. Zowel aantal bezoekers als aantal exploitanten vielen daardoor tegen. Verbeteringen doorvoeren kost tijd.
- Het weekend van de paardenmarkt (1e maandag van september) is een landelijk druk kermisweekend, exploitanten gaan liever naar andere kermissen dan Elst.
- De pachtgelden in Elst zijn volgens de exploitanten aan de hoge kant. Exploitanten maken de afweging of ze voldoende kunnen verdienen op een kermis in verhouding tot de pachtgelden en stroomkosten die ze moeten betalen. Door de lage bezoekersaantallen van de kermissen, verdienen ze in hun ogen te weinig.
- Er is geen aansluiting tussen het kermisterrein op het Europaplein in Elst en de Luikse Markt en Paardenmarkt. De evenementen vinden tegelijkertijd plaats, maar versterken elkaar niet. De locatie op het Europaplein wordt niet als ideaal gezien.
- Er is bij de gemeente Overbetuwe geen inzicht in de (prijs) afspraken die [REDACTED] met de exploitanten heeft gemaakt. Hierdoor zijn onjuiste facturen verstuurd naar de exploitanten.
- Betaling van de facturen blijft uit: de exploitanten geven aan liever vooraf of tijdens de kermis de factuur te willen betalen; de gemeente verstuurt de factuur na de kermis. [REDACTED].
- Op het Europaplein in Elst was de stroomvoorziening niet op orde. Bij renovatie van het plein is de stroomkast verplaatst. Het contract voor de stroomkast is echter opgezegd/gewijzigd, waardoor bij een evenement op het plein, vooraf aan de stroomleverancier moet worden doorgegeven dat er stroom op de kast gezet moet worden. Dat was niet bekend bij [REDACTED].

Aandachtspunten

- In de interviews werd regelmatig gemeld dat de gemeente Overbetuwe niet kermisminded is. Dit geldt zowel voor de ambtenaren als voor de inwoners van Elst. De geïnterviewden vragen zich af of Elst wel kermisminded kan worden. Binnen de gemeente Overbetuwe is niet duidelijk waar het onderwerp kermissen belegd is.
- In het verleden schijnt door diverse externen te zijn aangegeven, dat zij willen meedenken over de organisatie van de kermissen. Er is geen gebruik van dit aanbod gemaakt. Er zijn geen externen betrokken.
- [REDACTED] heeft een verbeterplan kermissen geschreven. Hier is binnen de gemeente Overbetuwe niets mee gedaan. Gemeente Lingewaard gaat het verbeterplan wel gedeeltelijk uitvoeren.
- De exploitanten die we gesproken hebben, hebben aangegeven liever niet met een organisatiebureau te willen werken. Zij geven aan dat ze de kermissen zelf ook kunnen organiseren en dat het geld dat daarmee uitgespaard wordt, beter aan reclame kan worden besteedt. [REDACTED].
- De exploitanten die we gesproken hebben, hebben alle drie een contract voor drie jaar: 2016, 2017 en 2018. Bij de kermissen in 2018 heeft de gemeente dus nog te maken met lopende contracten.

Financieel

2016

Gefactureerde pachtgelden
Gefactureerde stroomkosten
Gefactureerde bijkomende kosten
Totaal

[REDACTED]

Vervallen
Ontvangen
Openstaand
Dubieus
Totaal

[REDACTED]

2017

Gefactureerde pachtgelden
Gefactureerde bijkomende kosten
Totaal

[REDACTED]

Vervallen
Geen factuur gestuurd
Ontvangen
Openstaand
Totaal

[REDACTED]

Aanbevelingen en handreikingen

Onderzoek wie je opdracht wilt geven om de kermis in de toekomst te organiseren.

Optie 1 Organisatiebureau

Een organisatiebureau kan je veel werk uit handen nemen, maar heeft niet de voorkeur van exploitanten. Een organisatiebureau moet volgens de exploitanten geld verdienen over de rug van de exploitanten. De exploitanten betalen het organisatiebureau pachtgeld. Dit kan weer tot gevolg hebben dat de ritprijzen omhoog gaan, omdat de exploitanten toch geld moeten verdienen. Een organisatiebureau kan de gemeente echter veel werk uit handen nemen. De gemeente moet dan alleen de faciliterende zaken regelen en kaders stellen.

Optie 2 Ambtenaar

Een ambtenaar kan de organisatie van de kermis op zich nemen (). Voorwaarde is dan wel dat deze op de hoogte is van wat zich afspeelt in de kermiswereld en niet alleen vanachter het bureau de kermis organiseert. De ambtenaar moet in ieder geval kermisminded zijn en aanwezig zijn tijdens de kermissen.

Optie 3 Exploitanten in samenwerking met de gemeente

De exploitanten hebben aangeboden om zelf de kermis te organiseren. Voor de faciliterende rol hebben ze dan wel de gemeente nodig. Ze moeten een aanspraakpunt hebben op het gemeentehuis en op de gemeentewerf.

Optie 4 Een stichting uit het dorp zelf (bijvoorbeeld stichting Paardenmarkt of Luikse markt)

Voordeel van een stichting uit de gemeenschap is dat deze dicht bij de inwoners staat en vaak weet wat er speelt in een dorp. Ook hierbij is de faciliterende rol van de gemeente van belang. In een aantal dorpen binnen de gemeente Overbetuwe wordt de kermis al door een lokale stichting georganiseerd (Oranjevereniging Herveld/Andelst, Kersenfeest Driel).

Zet afspraken die gemaakt worden op papier

Alleen zo kun je mensen aanspreken op hun verantwoordelijkheden. Durf ook doelstellingen aan de kermis te hangen, zoals aantal exploitanten en aantal bezoekers. Neem wel de tijd voor verbetering van de kermis en verhoging van de bezoekersaantallen. Verwacht niet dat de voorjaarskermissen 2018 al topkermissen zullen zijn, het heeft tijd nodig om te groeien. Bedenk ook welke doelgroep je wilt aanspreken met de kermis. Alleen jonge kinderen of ook tieners. Dit is bepalend voor welke attracties je moet zien aan te trekken.

Kijk kritisch naar de locatie van de kermis in Elst

De huidige locatie (Europaplein) is geen zichtlocatie vanaf de Dorpsstraat. Hierdoor trek je geen mensen vanuit de Dorpsstraat naar de kermis. Indien je besluit de kermis daar te laten, denk na over op welk gedeelte van het plein je de attracties zet. Zorg voor een aantrekkelijk plaatje in combinatie met de parkeerplaatsen die je nog open zou laten. Betrek de Halve Morgen erbij, zodat er een verbinding ontstaat tussen de Dorpsstraat en het kermisterrein. Een andere optie voor de locatie, die regelmatig genoemd wordt, is de Dorpsstraat. Onderzoek of het mogelijk zou zijn op door de Dorpsstraat heen de kermisattracties op te bouwen. Indien dat niet haalbaar is, kijk dan naar de mogelijkheid om de braderie om de kermis op te bouwen. Het is van belang om de verschillende evenementen aan elkaar te koppelen.

Zorg voor afspraken omtrent reclame

Reclame maken voor de kermis is essentieel. Zorg dat in plaatselijke kranten de kermissen worden aangekondigd en zorg voor sandwichborden in de gemeente. Zolang de kermis wordt gekoppeld aan de Luikse Markt en de Paardenmarkt, zou je afspraken moeten maken om over en weer reclame te maken voor elkaars evenementen.

Investeer in de kermis door de pachtgelden te laten vervallen

Je zou kunnen besluiten om de pachtgelden te laten vervallen (of verlagen) en het zo aantrekkelijker te maken voor exploitanten om naar de kermissen in de gemeente Overbetuwe te komen. Als de kosten voor de exploitanten lager zijn, kunnen ze ook de ritprijzen laag houden. Daarnaast zou je kunnen besluiten om een publiekstreckende attractie proberen te krijgen, door deze geld aan te bieden om op de kermis te komen staan. Uit de gesprekken met de exploitanten blijkt dat dit onderling geaccepteerd wordt en dat dit niet tot scheve gezichten leidt.

Bedenk acties om bezoekers te trekken

Denk aan kermiskorting, bonnenboekjes, happy hour, tekenfilmhelden voor kinderen e.d.. Betrek hier eventueel de lokale ondernemers bij, door een combinatiekorting te bedenken. Ook kunnen plaatselijke scholen betrokken worden, door bijvoorbeeld een tekeningactie of kleurwedstrijd te organiseren.

Onderzoek de mogelijkheid en wenselijkheid van een feesttent

Bij veel dorpskermissen is een feesttent onderdeel van de kermis. Onderzoek of het wenselijk zou zijn om ook bij de kermissen in de gemeente Overbetuwe een feesttent te koppelen aan de kermis. Neem daarbij wel de gemeenschap mee, is er behoefte aan een feesttent, zou deze echt zorgen voor meer bezoekers op de kermis.

Kijk kritisch naar de haalbaarheid van 2 kermissen in Elst

Wellicht is het beter om terug te gaan naar 1 kermis. Onderzoek daarbij waar de behoeften van inwoners liggen. Hou daarbij in overweging dat het weekend rondom de Paardenmarkt (1e maandag van september) een druk kermisweekend is, met veel andere kermissen. Dit heeft invloed op het aantal aan te trekken attracties. Exploitanten kiezen dan liever voor een kermis waar ze meer kunnen verdienen.

Start op tijd met publicatie in de kermisgids

In november/december zou je de advertentie in het vakblad moeten publiceren, zodat exploitanten kunnen inschrijven op de kermissen. Als je daarmee pas in januari/februari start, ben je te laat. De meeste exploitanten hebben dan al elders ingeschreven.

Denk na over het facturatie traject

In 2016 en 2017 heeft de gemeente zelf gefactureerd. [REDACTED] Als besloten wordt om toch pachtgeld te innen, denk goed na over het traject van facturatie [REDACTED] Overweeg om vooraf te factureren.